

MMERI NÁEBUGHÍ AGHA

2 Ihe Emere 32:1-22; 2 Ndi Eze 19:14-37

IHEÒMÙMÙ 344

Nke Ndị etiti

AMAOKWU IBUN'ISI: “Nke nonyere ayi bu JEHOVA, Chineke-ayi, iyere ayi aka na ibu agha nile ayi” (2 Ihe Emere 32:8).

Ilụọlụ Nye Onyenwe anyị

Ejighị obi niile lụara Chineke ọlu enweghi ọnọdụ na ndụ Hezekaia. Gụo Iheònùmụ 340 wee mta ọlu niile dì ukwu nke ọ lụru. Mgbe niile ngozi Chineke naeso ndị niile ji obi ha náefe Chineke òfufù; díka Hezekaia, ha onweha gaenwe kwa ọgan’iru.

Ọtụtụ mgbe, mmadụ malite ilụru Chineke ọlu, setan gaabia gbalịa igbochi ọlu ahụ. Otù mgbe Jisọs kɔrɔ akukọ banyere otù nwoke ghara mkpuru ọma n’otù ubi. Ma onyeiro bijara n’abalị wee għaa kwa ata n’etiti ọka, wee laa (Matiu 13:24, 25).

Inyaisi Nke Otù Eze Ojọọ

N’iheònùmụ a anyị gaahú na otù onyeiro bijara nákwugharị náagbalị igbochi Hezekaia bụ ezi eze n’ọlu ọ naalụru Chineke. Senakerib, eze Asiria, chikötara ndịaghya ya bia maa ulongwù ha n’akukụ obodo ahụ ewusirijike bù Juda wee chee na ya pürü iwere ha. Ọ bụ na o meribeghi n’otụtụ agha dì ukwu n’oge nke ya? Ginị, o ji iga n’ndịaghya ya karịri narị puku iriastọ na ise (185,000) náanyaisi, “O dighi chi ọ bulu nke mba ọ bulu ma-qbụ ala-eze ọ bulu puru ịnaputa ndị-ya n’akam .... n’ezie Chineke-unu agagh-anaputa kwa unu n’akam.” Ginị ka Senakerib naachọ kwa? Ọ naekwu na Chineke Hezekaia dara mba karịa chi niile nke ndị náamaghị Chineke (2 Ndi Eze 19:12, 13)? Ka anyị hụ.

Ihe niile Senakerib bụ Eze kwuru megide Hezekaia adighị ya mkpà, ma mgbe ọ natara akwukworozi nke okwu ịtaṭa dì nime ya megide Jehova Chineke nke Israel onye Hezekaia hụ n’anya, náefè, náalụrụolụ, náerubekwaraisi, nke ahụ bụ iga biga ókè.

Ntukwasị obi Nke Hezekaia

Hezekaia zipuru ndịaghya ya otù mgbe ahụ ijé luso ndịiro ọgụ ugbu a ndịaghya ya bụ ndị ejikereworo nke ọma? Arọpụtawo ndịisiaghya, ewuwo kwa mgbidi, mee kwa ọtụtụ ngwaagha. Ihe niile nō ná njikere, ma ntukwasịobi Hezekaia adighị n’ihe niile ahụ.

Ọ gwara ndịaghya ya n’okporozi niile nke obodo ka ha ghara ituegwù eze maqbụ nke iga n’ndịaghya so ya, n’ihi na “nke noyere ayi di ọtutu kari nke noyere ya” ka ọ siri. Senakerib tukwasiri obi n’ike nke ụṣụ ndịaghya ya; ma Hezekaia siri, “Nke noyere ayi bu JEHOVA, Chineke-ayi, iyere ayi aka na ibu agha nile ayi.” Lee ụdị okwu ịgbame dì otù a sitere n’ọnụ onyendú ha! Ewepuru egwù niile nime ndịaghya Juda -- ha nwere okwukwe nime onyendú ha.

Ndị ndú Kwesi rị Ntukwasị obi

Lee otù obi anyị juputara n’ekele n’ubochị taa n’ihi ndịndú na eguzoro Chineke náagba kwa obi anyị ume itukwasị Chineke nke Hezekaia obi! Ọ bụru na anyị nwere iruomma inwe ndịnlekota, ndịòzụzụatụrụ, na ndị náeje ozi nke Ozioma ndị náatukwasị Chineke obi mgbe ọ dì ka ike nke onyeiro naakari, ka anyị gụo ha ná ndị dì ókéonụ “were kwa ihu-n’anya soperu ha gabiga ókè nke-uku ri nne n’ihi ọlu-ha” (I Ndi Tesalonika 5:13).

Mgbe niile anaenwe ụfodụ ndị náagbalị ikwaghari okwukwe nke ndị nwere ntukwasịobi na Chineke na ndịndú ha. Otù onye gaasi, “O dighi mkpà na i gaesoro ndumodụ ya,” maqbụ díka Senakerib siri, “Unu ekwela ka Hezekaia rafue unu, kpali kwa unu otù a ... unu ekwe-kwa-la ya.” Ma anyị matara na Chineke naanonyere ndị Ya arọpụtara ilekota iga aturụ, ọ bụ kwa ọlu na ohere díri anyị idabere ná mkpebi ha.

Iheaghị Nke Ekperē

Ma enwetabeghi mmeri ahụ -- ọ dì kwa ihe karịri agaeme. Ikwuokwu agbamume náenyeaka ebe ọ dì ukwu ikwalite onye náadighịike. Okwu ọnụ naenye kwa aka ebe ọ dì ukwu ikwalite okwukwe nke onye daworo mbà. Ma ọ dì ihe dì ukwu nke anyị gaeme karịa iga onye náarịaoraịa sị, “A, i

gaadị mma!” Ihe fodurụ anyị gaemere onye emechibidoro n’iluso ọria maqbụ ịdambà ọgụ karịa ichisa ya ọchị maqbụ ikwe ya n’aka maqbụ inye ya okokosisi dị icheiche maramma. Ihe niile ahu dị mma nke ukwu, ma ọ ka dị iheagha dị mma karịa nke anyị náaghaghị iji luso onyeiro ọgụ. O bụ iheagha nke ekpere, náánị otù iheagha nke naakwada ike nke onyeiro -- ọ bughị ekpere otù ntabianya maqbụ abụ, kama ụdị nnogidesiike nke náejigide rue mgbe ọzizá gaabia.

Jekob kpereekpere rue chiqbụbụ, ewee zaa ekpere ya (Jenesis 32:24). Elaija kpereekpere ugbù asaa tupu ya enweta ọchịchọ nke obi ya (I Ndi Eze 18:43). Hana nogidere n’ekpere, náakwa kwa ákwá rue mgbe o kperuru ná mmeri, mgbe ahụ “iru-ya agbarugh kwa n’ihì ya ọzọ” (I Samuel 1:10-18). Ụdị ekpere ahụ naaluputa kwa ihe taa.

Ekpere Hezekia

Ka anyị naechè ihe banyere Hezekia bù Eze, ọ fodurụ ntakiri ka ọ bürü na anyị hụrụ ya ka ọ naabanye n’ulọ Jehova. Iru ya gosiputara échichè nke obi ya, akwukwọzi ahụ nke ejiri taa Chineke nke Israel ụta dị kwa n’aka ya, nke Senakerib, eze Asiria dere. Anyị naahú Hezekia ka o gburu ikpere n’ala n’ekpere; anyị naanụ kwa ka ọ naasi, “JEHOVA, bù Chineke Israel, … Gi onwe-gi bu Chineke, nání Gi.” N’ekpere ya ọ nabatara na eze Asiria ebibiwo mba na ala niile ọzọ, tübä kwa chi ha n’okụ. O tükwasıkwara, “n’ihì na ọ bugh chi ka ha bu, kama ha bu ọlu aka madu, bù osisi na nkume; ha we me ka ha la n’iyi.” O rịorị Chineke: “Zoputa ayi n’aka-ya, ka ala-eze nile nke uwa we mara na Gi onwe-gi bu JEHOVA, bù Chineke, nání Gi.”

Chineke agaghị arapụ ịzá ekpere sitere n’ala obi nke onye náebi nso Chineke, díka Hezekia mere. Chineke zigara onyeozi site n’aka Aisaia Onyeamụma nke Chineke ịgwa ya sị, “Ekpere nke i kpeworom banyere Senakerib … anuwom ya” (2 Ndi Eze 19:20). Jehova kwuru banyere Senakerib na ọ gaghi abà n’obodo ahụ, ọ gaghi agba kwa otù àkụ n’ebe ahụ, ọ gaghi ewere kwa ọta bịa n’iru ya, kama ọ gaalaghachị n’uzo o siri bịa. “M’gēgbochi kwa obodo a izoputa ya, n’ihì Onwem, na n’ihì Devid, bù orùm.”

Mmeri

Hezekia aluwo agha n’ikpèrè ya, mmeri dị kwa n’iru. O dighị egbe agbara, ọ dighị àkụ agbapụrụ, ọ dighị anwurụokụ nke agha kwugoro n’omụma ụlọikwù nke ndịiro. N’abalị, mgbe ndịagha nke Chineke nọ n’udo, mmụqozi nke Jehova weere nwayo jégharia n’omụma ụlọikwù nke onyeiro. N’isi ụtụtụ mgbe ndịkom Hezekia biliri ha hụrụ narị puku ozu iriasatọ na isi (185,000) n’omụma ụlọikwù nke onyeiro! Senakerib onyenganga náanya isi laghachịri n’ala ya n’iru ihere bürü kwa onye emeririemeri.

Ugha Nke Ekwensu

Nke ahụ bù uzọ chi nke ụwa nke a si aluolụ -- ọ naekwemkwà mmeri, ọñụ, àkụnauba, udo, na ọgan’iru. Ọtụtụ mgbe anaanapụ ndị náekwere ụgha ya ihe niile dị mma, náadiğide, nke kwasıkwara nsopụrụ. Ọtụtụ ụmụagboghobia ka chi nke ụwa nke a mechikworo anya ha ha wee refue mma, idịochcha, na ijisi onweha ike, ha wee bürü ndị arapụrụ náánị n’ikwauta. Umụkorobia kwa ka arafuworo site ná mkwà nke ekwensu inye ha udéaha maqbụ ego, náenwe kwa mmetụta na ha pụrụ ime mmehie náenweghị kwa onye gaachoputa ha.

Jehova Chineke, Onye Náachị ihe Niile

Chineke dị ike karịa Nisrok bù chi Senakerib naefèòfufù emeriwo Senakrib n’oge a. Ginị mere? Senakerib, Nisrok eledawo gi anya. Ginị mere ichigharikwurughị Chineke Hezekia? Ginị mere inabataghị na Ya ọbụná náánị Ya Onweya bù JEHOVA Chineke?

Senakerib wee laghachị n’ulọ Nisrok, ifèòfufè otù ugbò ọzọ n’iru arusị ya dara ogbi. Chineke nọ n’Eluigwe náahú ha niile. O zuwo! Nke a bù oge ikpeazụ, Senakerib, i gaefe chi gi maqbụ chi ọzọ ọ bụla. Emechibidowو gi ọnụuzo nke ebere. Ohere i nwere ichèghari agwusịwo ugbu a. Umụ nke ya onweya gburu ya n’ubochị ahụ ka ọ nọ nime ụlọ chi ya.

“Asi na onye-nmehie eme ihe ọjọ ọgu ugbò ise, me kwa ka ubochi-ya di ogologo, ma mu onwem mara n’ezie na ọ gādiri ndi nātu egwu Chineke nma” (Eklisiaستis 8:12).

AJUJU DÌ ICHEICHE

1. Gịnị ka Hezekaia mere ichebe obodo ya niile ahụ? Ntụkwasịobi ya ọ dì nime ihe niile ahụ?
2. Kwue ihe banyere okwu agbamume niile ọ gwara ndiagha ya. Ndịagha ya hà nwere okwukwe n'onyendú ha?
3. Gịnị bụ ihe Senakerib ji náanyaisi? Ọ dìwo mgbe ọ bụla emeriri ya?
4. Ọlee ụdị akwụkwọzi ọ zigara Hezekaia?
5. Gịnị ka Hezekaia mere mgbe ọ natara ha?
6. Ọlee otú o si mata na azawo ekpere ya?
7. Gịnị ka Senakerib tükwasịrjobi?
8. Kwo ihe mere n'omụma ụloikwù nke ndịiro n'abali.
9. Gịnị bụ ọgwugwụ nke Senakerib?
10. Gịnị ka iheomụmụ a naakuziri anyị?